

ÖZBEKİSTAN İLE ÜST DÜZEYDE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ GERÇEKLEŞİYOR

DEİK ev sahipliğinde düzenlenen Türkiye-Özbekistan İş Forumu, Özbekistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Cemşid Kuçkarov, T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, TMB Başkanı ve DEİK Başkan Yardımcısı Mithat Yenigün, DEİK/Türkiye-Özbekistan İş Konseyi Başkanı M. Hayri Kartopu ve Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Yatırım Komitesi Başkanı Azim Ahmedhacaev'in katılımları ile 26 Ekim 2017 tarihinde İstanbul'da gerçekleşti.

Özbekistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Cemşid Kuçkarov, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Özbekistan Devlet Başkanı Mirziyayev'in son derece yapıcı ve işbirliği temelli olarak biraraya geldiklerine dikkat çekti. Türkiye'nin ticaret hacminin artmasının Özbekistan için de olumlu olduğunu belirten Kuçkarov, "Girişimcilik ile ilgili Türklere çok şey öğrenebileceğimizi düşünüyorum" dedi. Özbekistan'da gerçekleştirilen reformlar kapsamında Eylül ayından itibaren döviz piyasasında tüm sınırlamaların kaldırıldığına vurgu yapan Kuçkarov, "Çok önemli makroekonomik dönüşümler gerçekleştiriyoruz. IMF, Dünya Bankası ve diğer uluslararası kuruluşların desteğini alıyoruz. Reformların gerçekleştirilmesi esnasında Türk dostlarımızın desteğini alacağız" dedi. Vize uygulaması konusunda da iyi yönde gelişmelerin süreceğine işaret eden Kuçkarov, "Türkiye'den Özbekistan'a yatırım çekilmesi konusunda çalışmalarımız sürüyor. Ziraat Bankası'nın yüzde 100 sermaye ile kendi bankasına sahip olmasını, işbirliğini tebrik ediyoruz. İstanbul-Semerkant direkt uçuşları Türk Hava Yolları ile yaz döneminde başlayacak. Türkiye'den her yıl yarım milyon turist gelmesini öngörmekteyiz. Makine imalat sanayi bir diğer işbirliği alanı olacaktır. Hafif sanayi, elektrikli ev aletleri üretiminde de potansiyel olarak işbirliği öngörüyoruz. PPP sisteminin Türkiye'den öğreneceğimiz bir diğer alanı. Türk şirketlerinin Özbekistan'da BOT ve PPP projelerine katkı vereceğine inanıyorum" dedi.

Planlama dahilinde Özbekistan'da hızlı tren, otoyol inşaatı, üç havalimanı inşaatının PPP sistemi ile yapılacağını açıklayan Özbekistan Başbakan Yardımcısı Kuçkarov, "Özbekistan devlet kaynaklarını kullandırmak üzere ilk yatırımcılara devlet olarak destek vereceğiz dedi. Özbekistan'da yeni öncelikli alan ve sektörler belirliyoruz. Yeni kalkınma alanları bulmaya çalışıyoruz. Sıçrama yapmak istiyoruz. Sürekli ve düzenli çalışmak istiyoruz." dedi.

T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, 2016 ve 2017 yılında yüksek büyüme hızı ve ihracat artışı ile dikkat çeken Türkiye'nin Özbekistan'ın yeniden yapılandırılmasında destek vermeye hazır olduğunu belirtti. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Özbekistan Devlet Başkanı Mirziyayev'in Ankara temaları kapsamında 21 anlaşma imzalandığına dikkat çeken Zeybekci, "Geçen yıl 142,3 milyar ABD Doları olan ihracatımızı bu yıl 158 milyar ABD Dolarının üzerine taşıyoruz. EximBank'ın sermayesini 10 milyar TL'ye çıkardık. İhracatımızın %25'inden fazlasını finanse eder hale getirdik. 2018 yılında hedefimiz bu oranı yüzde 30'a çıkarıp Güney Kore'nin önüne geçmektir. Eximbank'ı şimdi de Özbekistan için harekete geçiriyoruz." dedi. Zeybekci, Özbekistan'ın potansiyeline işaret ederek, "Özbekistan 35 milyon nüfusu ile coğrafyanın gelecek vadeden ülkelerden biri. Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması da dün imzalandı. Özbekistan tarafında vizeler ile ilgili bir rahatlama dönemine gidiyoruz. Serbestiye doğru ilerliyoruz. Doğrudan seferler Türk Hava Yolları ile Mart ayından itibaren başlayacak.

Dünyada Türkiye gibi hiçbir ülke yok ki elektrik üretimini 10 yıl içinde iki katına çıkaracak yatırımları yapsın. 10 yıllık süreçte sağlık teknolojileri, köprü, otoyol, eğitim ve sanayide bu kadar fırsatı vadeden başka bir ülke yok. Özbekistan da aynı koşullara sahip. Özbekistan fırsatı önemsenmelidir.” dedi.

TMB Başkanı ve DEİK Başkan Yardımcısı Mithat Yenigün, iki ülke arasındaki gelişmelerin özellikle ticaret ve yatırımlar çerçevesinde çok daha fazla gelişeceğine inandığını dile getirdi. Yenigün, “Ülkelerimiz arasında ticaret hacmini geliştirmek; yatırımlara hız vermek; farklı sektörlerde güçlü yanlarımızı keşfederek, Özbekistan’dan başlayarak tüm Avrasya coğrafyasına Türk-Özbek işbirliğini bir marka olarak yerleştirmek istiyoruz” dedi. Türk müteahhitlerinin işletmecisi kimliği ile ön plana çıktıklarına dikkat çeken Yenigün, Özbekistan’da bu deneyimlerin paylaşılabilmesine dikkat çekti.

Türkiye ile Özbekistan arasındaki, kökü tarihin derinliklerine uzanan siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkilerinin iki ülkeyi iş dünyasını yakınlaştırmakta ve Özbekistan’daki iş kültürüne aşina kılmakta olduğunu dile getiren Yenigün sözlerine şöyle devam etti: “Özbekistan’da bugüne dek üstlenilen proje bedeli, iki kardeş ülke potansiyelinin oldukça altındadır. Pazarı ilk defa adım attığımız 1992 yılından bugüne Özbekistan’da 2.8 milyar ABD Dolarlık proje gerçekleştirilmiştir, ki bu tutarın neredeyse üçte biri, geçtiğimiz yıl üstlenilmiştir. Özbekistan Cumhuriyeti’ndeki faaliyetlerimizi geliştirmek ve güzel ülkenizin refahına katkıda bulunmak amacıyla işbirliğine hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum. Türk müteahhitlik firmaları uluslararası ortaklıklarda edinmiş oldukları tecrübe doğrultusunda ortak girişimler, konsorsiyumlar gibi farklı işbirliği modellerine açıktır.”

DEİK/Türkiye-Özbekistan İş Konseyi Başkanı M. Hayri Kartopu ise, 2017 yılı içerisinde 3’üncü kez Türkiye-Özbekistan İş Forumu’nun gerçekleştirildiğini belirtti. Türkiye ile Özbekistan arasındaki ziyaretleri kardeş ülkeler arasındaki ticari, ekonomik, siyasi ve sosyo kültürel işbirliğinin yeni bir seviyeye çıkarılması ve güçlendirilmesi için atılan tarihi adımlar olarak değerlendirildiğini ifade eden Kartopu, “30 milyondan fazla nüfusa sahip Özbekistan derin tarihi, stratejik konumu, kadim ve zengin medeniyeti, geniş iç pazarı ve yatırım potansiyeli ile Avrasya bölgesinin kilit ülkeleri arasındadır. Türkiye olarak, Özbekistan ile işbirliğinin bütün alanlarda geliştirilmesine büyük önem veriyoruz” dedi. Türkiye-Özbekistan ikili dış ticaret hacminin gerileme eğilimini kırdığını ve belli bir seviyeyi korumaya devam ettiğini belirten Kartopu, “Özbekistan’da tekstil, gıda sanayii, otel işletmeciliği, perakende ticaret, inşaat malzemeleri üretimi ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren 600’den fazla Türk sermayeli şirketin faaliyet gösterdiği belirtilmektedir” dedi. Kartopu, Özbekistan’ın Türk vatandaşlarına uygulanan vize rejimini gözden geçirmesi ve Türk vatandaşlarına uygulanan vizelerin kaldırmasını temenni ettiğini ifade etti. Kartopu ayrıca, Özbekistan ile ikili ticaretin son 6 yılda istikrarlı bir şekilde 1,2 milyar ABD Doları seviyesi korunmakta olduğunu belirtti.

İş Forumu’nun açış konuşmalarının ardından DEİK Başkan Yardımcısı Mithat Yenigün ve Özbekistan Yatırım Komitesi Başkanı Azim Ahmedhacayev, Yatırımlar Alanında İşbirliği Anlaşmasını ve Türk EximBank ile Özbekistan Milli Bankası arasında Kredi Sağlanması İşbirliği Anlaşması imzaladı. Forumda ayrıca, sağlık, tekstil, otelcilik ve ticareti geliştirmek amacıyla 4 ayrı işbirliği anlaşması da imzalandı.

Türkiye-Özbekistan Ticaret Rakamları (Ekonomi Bakanlığı-2016)

Toplam dış ticaret hacmi: 1.2 milyar ABD Doları

Türkiye'den Özbekistan'ya yapılan ihracat: 533 milyon ABD Doları

Başlıca ihracat kalemleri: Hijyenik havlu, tohum, hububat ve kuru baklagil ayıklama ve öğütme makina ve cihazları, plastik plaka ve tevhalar, sentetik organik boya.

Türkiye'nin Özbekistan'dan yaptığı ithalat: 709 milyon ABD Doları

Başlıca ithalat kalemleri: Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları, bakır tel, etilen polimeri, çinko, pamuk ipliği, kabuklu meyve.

Dış ticaret dengesi: Özbekistan lehine 176 milyon ABD Doları